

дисципліни дозволяє реалізувати в університетській підготовці майбутніх учителів низку принципів, як-от: відкритості (систематичне поповнення, оновлення, удосконалення знань про методіку здоров'яорієнтованої освіти), плюралізму (уможливлює варіативність «авторського» підходу викладача до організації занять на основі інваріантного змісту програми дисципліни), принцип компаративізму (дозволяє порівнювати вітчизняну теорію та практику здоров'язбережувального виховання школярів із зарубіжними надбаннями у цій сфері, що стає підґрунтям для об'єктивної оцінки досвіду українських теоретиків і практиків).

Література

1. Сливка Л. Методика викладання основ здоров'я в початкових класах : [навч.-метод. посіб.] / Лариса Сливка. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 164 с.
2. Ostaszewski Krzysztof. Związki między edukacją zdrowotną a szkolnym programem profilaktyki // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 53-59.
3. Woynarowska Barbara. Cechy współczesnej edukacji zdrowotnej // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 14-18.
4. Woynarowska Barbara. Związki między zdrowiem a edukacją // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 9-10.
5. Woynarowska-Sołdan Magdalena. Wybrane zagadnienia metodyki edukacji zdrowotnej / Magdalena Woynarowska-Sołdan, Barbara Woynarowska // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 9-10.

УДК 378.4:37.022

Слозанська Г. І.

КОНТЕКСТНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В ГРОМАДІ

Вибір майбутньої професії та навчального закладу для її отримання є складовою професійного самовизначення особистості. В залежності від того наскільки професійна підготовка у навчальному закладі є органічно вибудованою, лаконічною, студенто- та професійно-орієнтованою настільки зазначений процес допоможе студентові розкритися, адаптуватися до нових умов, ототожнити себе із представниками певної професійної групи, або ж переорієнтувати особистість на іншу сферу майбутньої професійної діяльності. Тому перед ВНЗ стоїть невимовно складне завдання – організувати навчальний процес таким чином, щоб він максимально відповідав потребам ринку праці, вимогам суспільства до конкретних фахівців. Це стосується і студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ) спеціальності «Соціальна робота» від професійної самосвідомості і компетентності яких невдовзі будуть залежати долі людей.

Якісно новим підходом до організації навчання студентів, їх професійної підготовки є контекстне навчання, яке дозволяє поєднати теоретичне навчання і практичну діяльність. Проте, вони не існують у чистому вигляді, а представлені через

комбінацію форм, методів і засобів навчання, які створюють контекст майбутньої професійної діяльності.

Як свідчить аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, теорія контекстного навчання за останні роки активно розвивається. Зокрема, дослідженням цього питання займалися А. Вербицький, І. Жуков, В. Калашніков, О. Ларіонов, М. Левківський, С. Скворцов, В. Теніщев та ін.

Метою даної статті є аналіз можливостей використання контекстного підходу у підготовці майбутніх соціальних працівників у ВНЗ до роботи в громаді.

Під контекстним підходом до організації навчання науковці (А. Вербицький, Т. Дубовицька, С. Качалова) розуміють навчання, в якому «за допомогою всієї системи дидактичних форм, методів і засобів навчання моделюється предметний і соціальний зміст майбутньої професійної діяльності» [2; 4, с. 87–91], в процесі якого реалізується не просто саме учіння, а здійснюється формування предметно-професійних та соціально-значущих якостей майбутнього фахівця через прояв його активної позиції у навчальному процесі [1]. Контекстне навчання дозволяє оволодіти системою знань, вмій і навичок, що відображають структуру майбутньої професійної діяльності [1, с. 32–37], або максимально наблизити професійну підготовку майбутнього фахівця у ВНЗ до реалій майбутньої професійної діяльності, шляхом вирішення конкретних професійних завдань [3, с. 9; 5, с. 1].

Професійна підготовка майбутнього соціального працівника освітнього рівня «магістр» до роботи в громаді вимагає від ВНЗ моделювання змісту і форм освіти у процесі підготовки, які б були максимально наближеними до змісту і форм майбутньої професійної діяльності. Це дозволяє поступово трансформувати навчальну діяльність у професійну. При цьому дуже важливо, щоб організація самого процесу професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у ВНЗ до роботи в громаді узгоджувалася із динамікою розвитку професійної ідентичності студентів і поступово наповнювалася змістом майбутньої професійної діяльності. Адже у студентів різних курсів по різному проявляється їх професійна ідентичність: першокурсники є носіями більш «шкільної» ідентичності; для другокурсників характерним є процес становлення студентської ідентичності; у третьокурсників остаточно сформованою є студентська ідентичність, яка проявляється у свідомому ставленні до навчання, обраної сфери майбутньої діяльності; протягом четвертого року навчання у студентів починає формуватися професійна ідентичність. Щодо студентів-магістрів, то це особи із вже остаточно сформованою професійною ідентичністю, які вирішили отримати додаткові, спеціалізовані знання і закріпити їх на практиці. Саме в цей період важливо максимально наповнити зміст професійної підготовки активними формами і методами навчання із більш виразною професійною спрямованістю. Щоб знання, отримані під час навчання у ВНЗ, не втратили особистісний смисл для студентів не варто виривати їх з контексту майбутньої професійної діяльності, а максимально наблизити їх до неї. Варто зазначити, що при реалізації контекстного навчання зміст навчальної діяльності має формуватися із врахуванням логіки навчальних предметів та моделі професіонала, тобто логіки майбутньої професійної діяльності. При цьому акцент варто робити не тільки на розвиток особистості, але і на формування професійної мотивації майбутнього фахівця. Орієнтація на модель майбутнього фахівця з соціальної роботи під час планування змісту навчальної діяльності сприяє розвитку професійної спрямованості майбутніх соціальних працівників і мотивованому засвоєнню знань, що розуміються студентами не як набір наукових теорій, а як засіб вирішення професійних завдань [5, с. 9].

Студент, при реалізації контекстного підходу, виступає у ролі суб'єкта навчального процесу, займаючи діяльну позицію. Правильне планування і реалізація контекстного навчання під час навчання дозволяє студенту-майбутньому соціальному працівнику: зануритися у його майбутню професійну діяльність; отримати нові знання із обраної спеціальності; стимулювати розвиток пізнавальних інтересів; проаналізувати і спроектувати технологію вирішення реальних професійних ситуацій, змодельовати життєві і виробничі ситуації; сформулювати позитивну мотивацію до навчання й усвідомити власні цілі в процесі оволодіння майбутньою професією [5, с. 9].

Застосування контекстного навчання при підготовці майбутніх фахівців з соціальної роботи у ВНЗ до роботи в громаді дає можливість: моделювати професійну діяльність майбутніх соціальних працівників у процесі їх підготовки у ВНЗ через реалізацію традиційних та інноваційних форм, методів і засобів навчання при вивченні навчальних предметів; інтегрувати навчальну, наукову та професійну діяльність; стимулювати та розвивати пізнавальну і професійну мотивацію студентів спеціальності «Соціальна робота», засвоювати нові знання крізь призму аналізу і розв'язання ними змодельованих професійних ситуацій; поєднувати індивідуальні та колективні форми роботи; накопичувати досвід застосування навчальної інформації у процесі реалізації професійної діяльності, що дозволяє перетворювати її в особисто значущу у процесі формування професійної компетентності майбутнього соціального працівника; гуманізувати навчальний процес, поставивши в його центрі особистість та індивідуальність майбутнього фахівця з соціальної роботи; налагодити суб'єкт-суб'єктну взаємодію, при якій студент виступає суб'єктом пізнавальної, майбутньої професійної і соціокультурної діяльності [1].

Отже, контекстне навчання надає цілісності, організованості і практичності системі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. Контекстне навчання забезпечує перехід, трансформацію пізнавального змісту знанням, що засвоюються, на практичні, професійні уміння і навички.

Література

1. Вербицкий А. А. Категория «контекст» в психологии и педагогике : [монография] / А. А. Вербицкий, В. Г. Калашников. – М Логос, 2010. – 300 с.
2. Вербицкий А. А. Контексты содержания образования / А. А. Вербицкий, Т. Д. Дубовицкая. – М.: РИЦ МГОПУ им. М. А. Шолохова, 2003. – 80 с.
3. Жукова И. А. Контекстное обучение как средство формирования профессиональной компетентности будущих юристов : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / И. А. Жукова. – М., 2011. – 22 с.
4. Качалова С. М. Технология контекстного обучения в практике вузовского обучения / С. М. Качалова // Вестник ЦМО МГУ. – М., 2009. – № 3. – С. 87–91.
5. Слосанська Г. І. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників у вищих навчальних закладах на основі застосування контекстного підходу / Г. І. Слосанська // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Вип.21 (2-2016). – Ч.1. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 272 с. – С. 183–188.

УДК 378:001.895

Смерека Г. І.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ РЕФОРМИ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Актуальність проблеми полягає в тому, що рівень освіти у сучасному